Α/Α: 1065570
Εντυπο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Ημ/νία: 21/06/2003
Σελίδα: 32
Κατηγορία: Κριτική θεάτρου

Εαρινή σύναξη εναλλακτικού θεάτρου στην Αθήνα

Της ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΑΤΖΙΡΗ

Διανύουμε εποχή πνευματικής φτώχειας. Το λένε και το γνωρίζουμε. Σκουπίδια έχουν κατακλύσει την αγορά. Οι καινούργιοι ρεαλιστές της τηλεόρασης και του θεάτρου «πιάνουν» την ασχήμια της πραγματικότητας και την «κάνουν» θέαμα. Η πραμάτεια δεν υποβάλλεται σε καμιά επεξεργασία, καθώς (όσο γίνεται πιο) ωμά μας σερβίρεται η κίτρινη πλευρά του εαυτού μας. Ομως στη γενική απάθεια, και αυτές οι αποστομωτικά ανενδοίαστες ατάκες ημών γρήγορα ξεθυμαίνουν, σαν σφαίρες χωρίς μπαρούτι. «Ορσε, που 'θελα να σε πάρω κι απ' τον κ...!». «Μίλησες ή έκλασες αγάπη μου;» -διάλογοι από προσοδοφόρα ελληνική κωμωδία του φετινού χειμώνα, φωτοτυπία ενός συλλογικού κανιβαλισμού που περνιέται για «μαγκιά».

Το καλό με την παρακμή είναι ότι κάποια στιγμή πυροδοτεί πιο πλούσιο και πιο ποικίλο, όσο πυκνώνει το νέφος της κακογουστιάς, αντίλογο. Τρεις παραστάσεις εναλλακτικού θεάτρου, στο μεταίχμιο άνοιξης και καλοκαιριού, και όχι οι μόνες, μας ξαναθύμισαν την ποιότητα βλέμματος βιωματικά και αισθητικά.

«Δύσκολο να κρατήσεις τη στιγμή» από τον θίασο Καθρέφτη στο Θέατρο Οδού Αντιοχείας, «Κράτησέ με» από την Ομάδα Μιμικής Πλεύσις στο Θέατρο Τόπος Αλλού και η «Τρελλοβγενιώ» από τον Θεατρικό Οργανισμό Στιγμή στο θέατρο Στοά. Οι δύο πρώτες με κύριο όχημα το σώμα, η τρίτη τον λόγο.

* Η γλώσσα της κίνησης δεν παλιώνει, καθώς η φρεσκάδα της ανανεώνεται αιώνες τώρα χάρη στην επικοινωνιακή ενέργεια των σωμάτων, στη χορογραφημένη πολυσημία, στην εικαστική έκπληξη. Το «έπος μιας ανθρώπου» (υπότιτλος) της Πέπης Οικονομοπούλου (κείμενο-σκηνοθεσία) στο Θέατρο Αντιοχείας είναι μια προσπάθεια να φωτιστούν διά της περφόρμανς προσωπικές πτυχές αυτού του στερεότυπου, αλλά και αδιαφανούς και ενίοτε μακάβριου «έργου δωματίου» που λέγεται ενηλικίωση.

Την ενδιαφέρουσα βραδιά προμηνύει το νεανικό πλήθος που ξεχείλιζε το μικροσκοπικό φουαγέ μέχρι έξω στο δρόμο. Μια εικόνα ζωντάνιας, κάτι σαν γιορτή, που μας εξέπληξε ευχάριστα, καθώς στη μνήμη μας υπήρχε το μικρό θέατρο σε εποχές μοναξιάς και εγκατάλειψης. Τρεις όμορφες νεαρές με παλιομοδίτικα καπέλα (πιάνο/τραγούδι), ένας νέος που απαγγέλλει ποίηση (Λαπαθιώτη;) και αρκετά κεριά, μας υποδέχονται στην είσοδο ανάμεσα σε αλήθεια, ψέμα και πρόβα. Αίφνης όλα σιγούν και η Πέπη Οικονομοπούλου πιάνει το νήμα της ζωής. Μωρό που σκούζει και μπουσουλάει, τα πρώτα βήματα, η ανακάλυψη του κόσμου με απορία και έκδηλη χαρά («φεγγαράκι μου λαμπρό»), το ξεκλείδωμα της Αλφαβήτας και των αριθμών, το άριστο παπαγάλισμα της μαθητικής ύλης, εφηβεία (αναζήτηση του νοήματος της ζωής), απόφοιτος (αναζήτηση δουλειάς). Κάποια στιγμή σβήνουν τα φώτα συμβολικά και βυθιζόμαστε όλοι στο σκοτάδι. Ακούμε Εκείνη που πασχίζει στα τυφλά. Οταν το φως επανέρχεται, βλέπουμε μια γυναίκα ελαφρώς αποκαμωμένη, υπό τη σκιά της γνώσης, με μια γενναία νύξη χαμόγελου στις άκρες των χειλιών.

Σε 45' διανύουμε έναν βίο, από τα σπάργανα μέχρι τον τάφο ίσως. Απλά, ουσιαστικά, με χιούμορ. Χωρίς εξωτερικά στηρίγματα, πέραν των ατμοσφαιρικών μουσικών επιλογών (Αττίκ, Παγκό, μπαλάντες) και των δύο συνεργατών της (Κώστας Παίδαρος, Γιώργος Σμπυράκης), η ηθοποιός αφηγείται τον Χρόνο. Τον πρωταγωνιστή των πραγμάτων που μας κυνηγά και κυνηγάμε. Η μικροκαμωμένη, συνεσταλμένη γυναίκα με το αγύμναστο κορμί και τις τέσσερις δεκαετίες στην πλάτη, έχει την εσωτερική ματιά, τη γαλήνη της αλήθειας, την παιδικότητα και τον αυτοσαρκασμό μιας ξεχωριστής ερμηνεύτριας. Καθώς αλλάζει ύφη, ανάλογα με τις φάσεις της ωρίμανσής της, καθηλώνοντάς μας σε συμπεριφορές και φράσεις αυτονόητες και συγκινητικές, μας έρχεται ένα αεράκι από Τζιουλέτα Μασίνα... Σκηνικό - κοστούμια Αφροδίτη Κουτσουδάκη.

* Στρογγυλή σκηνή με ψυχρό και περίεργα «μουγγό» φόντο, έναν μετάλλινο τοίχο διάστικτο από μικρά και μεγάλα συρτάρια. Συν-πρωταγωνιστής στο δρώμενο «Κράτησέ με» του Αντώνη Κουτρουμπή (σκηνοθεσία - σκηνικά) με τους τέσσερις χορευτές-μίμους, τα συρτάρια παραπέμπουν σε οστεοφυλάκιο, σε μυστηριώδη ερμάρια, σε διαμερίσματα- «συρτάρια» πολυκατοικιών, μπαλκόνια με ποικίλους ενοίκους που εκτινάσσονται από την κρύπτη τους στο φως, στο πάρε-δώσε με τους απέναντι, σε όρθιους υπαίθριους έρωτες. Εδώ, όπως και από τις καταπακτές του δαπέδου, φυτρώνουν χέρια, πόδια, σε ζευγάρια ή ένα ένα, αυτάρεσκα ή βιαστικά, πριν συναντήσουν το υπόλοιπο κορμί. Ζωές ασφυκτικές, θρυμματισμένες...

Αυτοί είναι πάνω - κάτω οι συνειρμοί που προβάλλουν ελλειπτικά, αλληγορικά, διαμέσου περφόρμανς, παντομίμας και τεχνικής μαύρου θεάτρου. Ωραίες εικόνες, φρέσκες ιδέες εναλλάσσονται αστραπιαία, χωρίς λόγια, χωρίς χορό. Εμφανώς υπό την επιρροή ΒΥΤΟΗ και Μπομπ Ουίλσον, η αφήγηση δεν δείχνει να χρειάζεται χορευτές ή ηθοποιούς για την αναπαράσταση εννοιών και αισθηματικών καταστάσεων. Ούτε ιδιαίτερα τη λογική, καθώς πολλά επιζητούν αποκρυπτογράφηση. Ενας Θιβετιανός μοναχός («γουλί», μαύρη φούστα, γυμνό πάνω σώμα) σε slow motion με χέρια διάπλατα ανοιχτά σαν φτερά. Το πολύ λεπτό κλίμα περισυλλογής διασπούν ένας Αρλεκίνος (;), ένας αεροπόρος σε αμφίεση 30's, μια κυρία σε βραδινή τουαλέτα, δύο άφυλα ρεμάλια σε ρεντικότες, ενώ τα διαολεμένα συρτάρια ανοιγοκλείνουν με διαπεραστικό θόρυβο, σαν πυροβολισμοί.

Το ύφος και η φαντασία της παράστασης, όπως και η ατμοσφαιρική μουσική ανάμεσα σε Φίλιπ Γκλας και Αρβο Περτ της Αντας Πίτσου (ζωντανά: πλήκτρα, φλάουτο, τσέλο), μας αποζημιώνουν για τις στιγμές ακκισμού και φλυαρίας (γιατί και το ελλειπτικό δεν είναι άτρωτο στη φλυαρία). Το γεγονός ότι κάποια ταλαντούχα νέα παιδιά σμίγουν σε θεατρικές πειραματικές ομάδες, συνεισφέροντας ο καθένας την τέχνη του σε μουσική, χορό, εικαστικά κ.λπ., δεν μπορεί παρά να είναι ζωογόνο. Είπαμε, τέχνη ενάντια στην ευτέλεια.

Ερμηνεύουν: Ολγα Γερογιαννάκη, Θένια Κουτρουμπή, Ειρήνη Γλαμπεδάκη, Αντώνης Κουτρουμπής. Οργανα: Αντα Πίτσου, Ιρίνα Δημάκη, Στεφανία Κατσαρού.

* Η στροφή πολλών σχημάτων στην περφόρμανς και το μονόλογο είναι ίσως ενδεικτική πως, σε αυτή τη φάση τουλάχιστον, ο διάλογος δεν φτουράει πια. Συχνά, αντί ανταλλαγής απόψεων συναντούμε αξιολύπητα υπόλοιπα μιας μισόκαρδης επικοινωνίας. «Η Τρελλοβγενιώ» της Ιταλογαλλίδας Ινιές Κανατί στη Στοά είναι μονόλογος ενός πρώην παιδιού, τρυφερή ανακεφαλαίωση ζωή εις μνήμην... «Η απόφασή της να μας μιλήσει είναι η λύτρωσή της από το παρελθόν που τη στοιχειώνει...», διαβάζουμε στο πρόγραμμα. Διαυγείς παιδικές μνήμες αποκτούν μορφή στη γλαφυρή αφήγηση της Μαρίας Τσιμά. Αδειο σκηνικό, μακρύ τραπέζι, δύο καρέκλες. Μια γυναίκα ξεφυλλίζει ένα ημερολόγιο (;), ενώ στο βάθος, σαν φαντάσματα νεκρών παιδιών, δύο κορίτσια σε κλαδωτά φουστάνια χορεύουν χέρι-χέρι. Το κρυστάλλινο γέλιο τους διακόπτουν εναλλάξ ο διψασμένος

μονόλογος της γυναίκας και μια παιδική φωνή που διαβάζει με χαριτωμένα δύσληπτη άρθρωση μια ιστορία, η οποία θα μπορούσε να είναι παιδικό παραμύθι εάν δεν ξεχείλιζε από την ώριμη χαρμολύπη ανθρώπου που πέρασε πολλά. Την ακολουθούμε νοερά πίσω σε μια αγροτική Γαλλία περασμένων δεκαετιών (θα μπορούσε να είναι οπουδήποτε), στον αναδρομικό εναγκαλισμό λατρείας με τη μάνα της, την «απρόβλεπτη» Τρελλοβγενιώ, τον παρία του χωριού, που δούλευε σε χωράφια και υποστατικά για να μεγαλώσει τη νόθα κόρη της, «το αθώο αντικείμενο της ντροπής της». Οχυρό της, η σιωπή. Εξ ου και το παρατσούκλι. Το αφήγημα είναι συγκλονιστικό, η μεταφορά του στο θέατρο (Μαρία Τσίμα, Γιάννης Αναστασάκης) επίπονη και ευαίσθητη και η εκφορά της από τη Μ. Τσίμα σεμνή και άκρως αισθαντική. Ενας άθλος μνήμης και αντοχής, που πάντα με κατέπλησσε. Το ερώτημα που προκύπτει είναι γιατί να γίνει θέατρο ένα ατόφιο κομμάτι πρόζας. Η ηχητική δύναμη ενός κάπως παλαιότροπου στην απλότητα και ειλικρίνεια του λόγου (μετάφραση Ρενέ Ψυρούκη), οι λιγοστές πινελιές δράσης, η ωραία μουσική (Σ. Δεμπόνος, Α. Λιβιεράτος), η λεπτολόγα σκηνοθεσία (Γ. Αναστασάκης) -όσο και αν έχουν τη σφραγίδα της ευγένειας, είναι δεκανίκια ενός γεγονότος που μετά μισή ώρα είναι καταδικασμένο να μοιάζει μονότονο και κουραστικό. Η μεταφορά διηγημάτων στη σκηνή είναι δύσκολη υπόθεση. Απαιτεί λύσεις απλές και ευρηματικές που θα μπορούν να υποκαταστήσουν την ηδονή μιας αναπαυτικής ανάγνωσης. Σκηνικά - κοστούμια Κέλλυ Βρεττού. Παίζουν επίσης: Χριστόδουλος Στυλιανού, Ανατολή Αθανασιάδου, Μένη Κωνσταντινίδου.

Λεζάντες: Η Πέπη Οικονομοπούλου και ο Γιώργος Σμπυράκης στο «Δύσκολο να κρατήσεις τη στιγμή»
Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Θέμα: ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ